МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу»

спеціальність 6.030401 «Правознавство»
для здобувачів вищої освіти 4 курсу факультету заочного навчання
працівників поліції ННІ ПОЗН,
що навчаються на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Дніпро – 2016

Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» 4 курсу факультету заочного навчання працівників поліції ННІ ПОЗН, спеціальності 6.030401 «Правознавство» / Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 21 с.

РОЗРОБНИК:

Перепьолкін С.М., старший викладач кафедри теорії та історії держави і права, к.ю.н., доцент;

Розглянуто на засіданні кафедри теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
протокол від 29.07.2016, № 23

Завідувач кафедри теорії та історії держави і права

_____ А.М. Кучук

«_____»_____ 20___ року

© Перепьолкін С.М., 2016 рік
©ДДУВС, 2016 рік

1. Завдання для самостійної роботи

ТЕМА 1. Вступ до права Європейського Союзу: основні етапи еволюції

Опрацювати наступні питання (за вибором можна законспектувати відповідний навчальний матеріал, скласти термінологічний словник, підготувати презентацію та ін.):

1. Важливість пізнання права Європейського Союзу в процесі професійної підготовки юриста.
2. Джерела і методи пізнання права Європейського Союзу.
3. Інформаційні бази даних Європейського Союзу

Рекомендована література до Теми 1: (1.1; 1.3; 1.4; 1.5; 4.1; 4.2; 4.3; 4.4;.4.5; 4.6; 4.7; 4.8; 4.9; 4.10; 4.11; 4.12; 4.14; 4.15; 4.16;).

ТЕМА 2. Європейський Союз як суб'єкт права: членство, компетенція та сфери діяльності

Опрацювати наступні питання (за вибором можна законспектувати відповідний навчальний матеріал, скласти термінологічний словник, підготувати презентацію та ін.):

1. Правова природа Європейського Союзу: міжнародна організація, конфедерація чи федерація?
2. Охарактеризуйте сутність простору свободи, безпеки та законності.
3. Розмежування компетенції між Європейським Союзом та країнами-членами.
4. Виняткова компетенція ЄС .

Рекомендована література до Теми 2: (1.1; 1.2; 1.3; 1.7; 4.1; 4.2; 4.3; 4.4;.4.5; 4.6; 4.7; 4.8; 4.9; 4.10; 4.11; 4.12; 4.14; 4.15; 4.16;).

ТЕМА 3. Інституційна структура Європейського Союзу

Опрацювати наступні питання (за вибором можна законспектувати відповідний навчальний матеріал, скласти термінологічний словник, підготувати презентацію та ін.):

1. Елементи поділу влади в організаційному механізмі Євросоюзу.
2. Статут депутатів Європейського парламенту 2005 р. Депутатські фракції (політичні групи). Правове становище європейських політичних партій (Регламент Європейського парламенту та Ради «Про статус і фінансування політичних партій на європейському рівні»).

3. Правовий статус Трибуналу. Лісабонський договір 2007 р. і розширення юрисдикції Трибуналу. Порядок оскарження рішень Трибуналу.
4. Правовий статус Європейського центрального банку (ЄЦБ).

Рекомендована література до Теми 3: (1.1; 1.2; 1.5; 1.8; 1.9; 4.1; 4.2; 4.3; 4.4;.4.6; 4.8; 4.10; 4.11; 4.12; 4.13; 4.14; 4.15; 4.16;).

ТЕМА 4. Право Європейського Союзу: поняття і джерела

Опрацювати наступні питання (за вибором можна законспектувати відповідний навчальний матеріал, скласти термінологічний словник, підготувати презентацію та ін.):
1. Право Європейського Союзу: окрема правова система чи підсистема міжнародного права?
2. Чи необхідні акти sui generis («особливого роду») у праві ЄС?
3. Порядок перегляду установчих договорів.
4. Мова і стиль правових актів ЄС, особливості їх юридичної техніки.
5. Поняття «комунітарне право». Місце комунітарного права в системі права ЄС.

Рекомендована література до Теми 4: (1.1; 1.2; 1.4; 1.5; 4.1; 4.3; 4.4; 4.8; 4.10; 4.11; 4.12; 4.14; 4.15;).

ТЕМА 5. Основи правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі

Опрацювати наступні питання (за вибором можна законспектувати відповідний навчальний матеріал, скласти термінологічний словник, підготувати презентацію та ін.):
1. Сучасний стан та перспективи розвитку інституту громадянства ЄС.
2. Інкорпорація в правову систему Європейського Союзу Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р.
3. Права людини і права громадянина (права, зарезервовані для громадян Союзу).
4. Право на ефективні засоби правового оскарження.

Рекомендована література до Теми 5: (1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 1.5; 1.6; 1.7; 4.1; 4.2; 4.3; 4.10; 4.12; 4.14; 4.15;).

ТЕМА 6. Правові засади внутрішнього ринку Європейського Союзу

Опрацювати наступні питання (за вибором можна законспектувати відповідний навчальний матеріал, скласти термінологічний словник, підготувати презентацію та ін.):
1. Проблема ліквідації подвійного оподаткування між державами-членами ЄС.
2. Розмежування свободи пересування капіталів і свободи платежів.
3. Правові основи забезпечення фінансової стабільності держав-членів.
4. Поняття «зона євро» і «держави-члени, які підпадають під вилучення». Умови переходу нових держав-членів на єдину валюту.

Рекомендована література до Теми 6: (1.1; 1.3; 1.4; 1.5; 1.7; 1.2; 4.3; 4.12; 4.14; 4.15; 4.16;)

ТЕМА 7. Право Європейського Союзу в сфері боротьби зі злочинністю

Опрацювати наступні питання (за вибором можна законспектувати відповідний навчальний матеріал, скласти термінологічний словник, підготувати презентацію та ін.):
1. Стокгольмська програма 2009 р. зі зміцнення простору свободи, безпеки і правосуддя в рамках ЄС.
2. Регламент «Про введення обмежувальних заходів щодо окремих осіб та формувань у рамках боротьби з міжнародним тероризмом».
3. Основні напрями судового і поліцейського співробітництва у кримінальних справах.
4. Нові законопроекти ЄС в галузі кримінально-процесуального права.
5. Конвенція 1995 р. про заснування Європолу. Рішення про Європол 2009 р.

Рекомендована література до Теми 7: (1.1; 1.2; 1.7; 1.8; 1.10; 1.11; 4.2; 4.3; 4.8; 4.10; 4.14;)

ТЕМА 8. Шенгенське право в системі права Європейського Союзу

Опрацювати наступні питання (за вибором можна законспектувати відповідний навчальний матеріал, скласти термінологічний словник, підготувати презентацію та ін.):
1. Шенгенські угоди. Нормативні акти Шенгенської виконавчого комітету і законодавчих інститутів ЄС.
2. Європейське агентство з управління оперативним співробітництвом держав-членів ЄС на зовнішніх кордонах.
3. Європейська блакитна карта.
4. Проблеми формування імміграційного права Європейського Союзу.
5. Уніфікація віз та порядку їх видачі в рамках ЄС.

Рекомендована література до Теми 8: (1.1; 1.2.2; 1.2.5; 1.2.7; 1.2.16; 4.3; 4.5; 4.12; 6.6; 6.19; 8.6)

ТЕМА 9. Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом

Опрацювати наступні питання (за вибором можна законспектувати відповідний навчальний матеріал, скласти термінологічний словник, підготувати презентацію та ін.):
1. Співпраця України та ЄС у галузі права.
2. Угода про партнерство та співробітництво 1994 р.
3. Механізм адаптації законодавства України до законодавства ЄС.
4. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: основна характеристика і зміст.

Рекомендована література до Теми 9: (1.1; 1.13; 1.14; 2.1–2.10; 3.1–3.10)

2. Індивідуальні завдання

ТЕМА 1. Вступ до права Європейського Союзу: основні етапи еволюції

1. Підготовка есе з питання, що складає предмет теми.
2. Рекомендовані теми рефератів:
1. Основні наукові школи права Європейського Союзу в Україні і за кордоном.
2. Проблеми розширення Європейського Союзу на сучасному етапі.
3. Просторова сфера діяльності Європейського Союзу.

ТЕМА 2. Європейський Союз як суб'єкт права: членство, компетенція та сфери діяльності

1. Підготовка есе з питання, що складає предмет теми.
2. Рекомендовані теми рефератів:
1. Особливості загальної політики безпеки та оборони.
2. Органи і посадові особи, уповноважені представляти Європейський Союз на міжнародній арені.
3. Механізм та принципи «посиленої співпраці»

ТЕМА 3. Інституційна структура Європейського Союзу

1. Підготовка есе з питання, що складає предмет теми.

2. Рекомендовані теми рефератів:

1. Особливості уніфікації інститутів Європейських співтовариств та Європейського Союзу.
2. Розвиток парламентаризму в Європейському Союзі.
3. Лісабонський договір 2007 р. і реформа процедур діяльності Ради Європейського союзу.
4. Спеціальні повноваження Європейської ради.
5. Правовий статус Європейського омбудсмана.
6. Європейський інвестиційний банк (ЄІБ): місце в організаційному механізмі ЄС, правовий статус.

ТЕМА 4. Право Європейського Союзу: поняття і джерела

1. Підготовка есе з питання, що складає предмет теми.

2. Рекомендовані теми рефератів:

1. Необхідність і мета вивчення права Європейського Союзу в Україні
2. Маастрихтський договір 1992 року та утворення Європейського Союзу.
3. Місце та роль конституційної угоди ЄС у системі джерел європейського права.
4. Договори, що укладаються ЄС з міжнародними організаціями і третіми державами.

ТЕМА 5. Основи правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі

1. Підготовка есе з питання, що складає предмет теми.

2. Рекомендовані теми рефератів:

1. Принципи відповідальності за порушення права Європейського Союзу.
2. Особисті (громадянські) права людини в ЄС.
3. Політичні права людини й громадянина в ЄС.
4. Особливості механізму реалізації прав і свобод людини та громадянина в Європейському Союзі.
5. Дипломатичний і консульський захист прав і свобод людини та громадянина в ЄС.

ТЕМА 6. Правові засади внутрішнього ринку Європейського Союзу

1. Підготовка есе з питання, що складає предмет теми.

2. Рекомендовані теми рефератів:

1. Позитивна і негативна інтеграція.
2. Принципи та свободи внутрішнього ринку ЄС.
3. Історія західноєвропейської валютної інтеграції.
4. Правові основи забезпечення фінансової стабільності держав-членів.
5. Правовий статус Європейської системи центральних банків.

ТЕМА 7. Право Європейського Союзу в сфері боротьби зі злочинністю

1. Підготовка есе з питання, що складає предмет теми.

2. Рекомендовані теми рефератів:

1. Законодавство ЄС у сфері економічної злочинності, незаконного обігу наркотичних засобів, корупції, комп'ютерної злочинності, торгівлі людьми та інших категорій злочинів.
2. Порядок видачі (екстрадиції) осіб, які вчинили злочини на території ЄС.
3. Принцип взаємного визнання судових рішень держав-членів у кримінальних справах та заходи з його реалізації в законодавстві ЄС.

ТЕМА 8. Шенгенське право в системі права Європейського Союзу

1. Підготовка есе з питання, що складає предмет теми.

2. Рекомендовані теми рефератів:

1. Шенгенська право – особливий компонент в системі права ЄС.
2. Правове регулювання поліцейського співробітництва, «транскордонне» спостереження і переслідування осіб, підозрюваних у скоєнні кримінальних злочинів (ст. 40, ст. 41 Шенгенської конвенції).
3. Порядок надання Шенгенської візи.
4. Європейський режим притулку: поняття, сутність, основні елементи.

ТЕМА 9. Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом

1. Підготовка есе з питання, що складає предмет теми.

2. Рекомендовані теми рефератів:

1. План дій «Україна – ЄС».
2. Перспективи відносин України з ЄС. Угода про асоціацію.
3. Відносини України з Росією у контексті європейської інтеграції.

3.1. Критерії оцінювання самостійної роботи слухачів

Максимум 15 балів	
Підготовка словника юридичних термінів з тем курсу	до 5 балів
Ведення конспекту що містить навчальний матеріал, передбачений програмою для засвоєння	до 10 балів
Ведення конспекту що містить першоджерела, нормативні акти тощо	до 5 балів
Підготовка презентації з навчальної теми чи з окремого питання	до 5 балів
Участь у конференціях, круглих столах, підготовка наукових доповідей та статей	до 15 балів
Виконання самостійних завдань (за узгодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів

3.2. Критерії оцінювання індивідуальної роботи слухачів

Максимум 15 балів	
Підготовка тексту реферату	до 5 балів
Підготовка тексту реферату та доповідь по ньому	до 8 балів
Виконання індивідуальних творчих завдань (за узгодженням з викладачем та відповідно до програми курсу)	до 10 балів
Підготовка есе з тематики питань, передбачених цією програмою для засвоєння в процесі самостійної роботи	до 10 балів

4. Рекомендована література

1. Основна:

1.1. Конституція України: Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

- Акти законодавства ЄС:

1.2. Акт про обрання представників до Європейського парламенту загальним прямим голосуванням 1976 р.

1.3. Візовий кодекс ЄС 2009 р.

1.4. Директива 2003/109/ЕС про статус громадян третіх країн, що проживають на довгостроковій основі

1.5. Директива 2004/38/ЕС про право громадян Союзу та членів їх сімей вільно пересуватися та проживати на території держав-членів.

1.6. Договір про Європейський Союз 1992 р. («Маастрихтський договір»).

1.7. Договір про заснування Європейського співтовариства з атомної енергії 1957 р.

1.8. Договір про функціонування Європейського Союзу 1957 р. («Римський договір»).

1.9. Європейська стратегія безпеки 2003 р.

1.10. Модернізований митний кодекс ЄС 2008

1.11. Рамкове рішення про боротьбу з тероризмом 2002 р.

1.12. Рамкове рішення про європейський ордер на арешт і процедури передачі осіб між державами-членами 2002 р.

1.13. Регламент (ЄЕС) 1612/68 про вільне пересування працівників у межах Співтовариства.

1.14. Регламент (ЄС) 2157/2001 про статус європейського акціонерного товариства.

1.15. Решение Совета от 08.11.2010 г. – о заключении Протокола к Соглашению о Партнёрстве и Сотрудничестве между ЕС и Украиной и Рамочном соглашении об участии в программах Союза, между ЕС и Украиной // http://eulaw.ru/obzor1101.

1.16. Решение Совета от 9.03.2011г. – о продлении соглашения о научно-техническом сотрудничестве между Европейским союзом и Украиной // http://eulaw.ru/obzor1103.

1.17. Хартія Європейського Союзу про основні права 2000 р.

1.18. Шенгенський кодекс про кордони 2006 р.

- Угоди між Україною та ЄС

Рамкові угоди

1.19. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, 2014 р.

1.20. Угода між Урядом України і Комісією Європейських Співтовариств про заснування представництва Комісії Європейських Співтовариств в Україні та про його привілеї та імунітети від 17 вересня 1993 р.

1.21. Угода про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною від 14 червня 1994 р.

1.22. Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами (УПС) про приєднання Чеської Республіки, Естонської Республіки, Республіки Кіпр, Латвійської Республіки, Литовської Республіки, Угорської Республіки, Республіки Мальта, Республіки Польща, Республіки Словенія та Словацької Республіки до УПС та внесення змін до УПС від 29 квітня 2004 р.

1.23. Рамкова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком від 14 червня 2005 р.

1.24. Рамкова угода між Урядом України і Комісією Європейських Співтовариств від 12 грудня 2006 року (прим. – щодо технічної допомоги)

1.25. Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами (УПС) про приєднання Республіки Болгарія та Румунії до УПС від 27 березня 2007 р.

1.26. Протокол до Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС про загальні принципи участі України у програмах Співтовариства від 22 листопада 2010 р.

Зовнішня політика та безпека

1.27. Угода між Європейським Союзом та Україною щодо участі України у Поліцейській Місії Європейського Союзу (ПМЄС) у Босні і Герцеговині (БіГ) від 23 грудня 2002 р.

1.28. Угода між Україною та Європейським Союзом про участь України в по іцейській місії Європейського Союзу в колишній югославській Республіці Македонія (EUPOL ‘Proxima’) від 8 липня 2004 р.

1.29. Угода між Європейським Союзо і Україною про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу із врегулювання криз від 13 червня 2005 р.

1.30. Угода між Україною та Європе ським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом від 13 червня 2005 р.

1.31. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України, Уряд м Республіки Молдова та Європейською Комісією щодо місії Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова від 7 жовтня 2005 р.

1.32. Угода (у формі обміну нотами) про продовження мандату Місії Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону Україні та Республіці Молдова від 23 квітня 2007 р.

1.33. Угода (у формі обміну нотами) між Урядом України, Урядом Республіки Молдова та Європейською Комісією про продовження мандату Місії Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова від 15 липня 2009 р.

1.34. Угода (у формі обміну нотами) між Урядом України, Урядом Республіки Молдова та Європейською Комісією про продовження дії мандату Місії Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова ві 22 листопада 2011 р.

Юстиція, свобода та безпека

1.35. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про реадмісію осіб від 18 червня 2007 р.

1.36. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз від 18 червня 2007 р.

1.37. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про стратегічне співробітництво від 4 грудня 2009 р.

Торговельно-економічне співробітництво

1.38. Угода між Урядом України і Комісією Європейських Співтовариств про створення Контактної групи по вугіллю і сталі від 8 червня 1994 р.

Секторальне співробітництво

1.39. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України і Урядами країн "Великої сімки" та Комісією Європейського Співтовариства щодо закриття Чорнобильської АЕС від 20 грудня 1995 р.

1.40. Угода про співробітництво між Кабінетом Міністрів України та Європейським Співтовариством з атомної енергії в галузі ядерної безпеки від 23 липня 1999 р.

1.41. Угода про співробітництво між Кабінетом Міністрів України та Європейським Співтовариством з атомної енергії в галузі керованого термоядерного синтезу від 23 липня 1999 р.

1.42. Меморандум про взаєморозуміння між Державним комітетом статистики України та Євростатом щодо обміну статистичними даними від 10 грудня 1999 р.

1.43. Меморандум про взаєморозуміння між Генеральним Директоратом з питань Інформаційного суспільства Європейської Комісії та Державним комітетом зв'язку та інформатизації України щодо розвитку Інформаційного суспільства від 14 вересня 2000 р.

1.44. Угода між Кабінетом Міністрів України та Європейським Співтовариством з атомної енергії про співробітництво у сфері мирного використання ядерної енергії від 28 квітня 2005 р.

1.45. Угода про співробітництво щодо цивільної глобальної навігаційної супутникової системи (ГНСС) між Україною та Європейським Співтовариством, його державами-членами від 1 грудня 2005 р.

1.46. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про певні аспекти повітряного сполучення від 1 грудня 2005 р.

1.47. Меморандум про взаєморозуміння щодо діалогу з питань сільського господарства між Міністерством аграрної політики України та Генеральним Директоратом Європейської Комісії "Сільське господарство і розвиток сільської місцевості" від 18 жовтня 2006 р.

1.48. Угода між Урядом України та Європейським космічним агентством щодо співробітництва у використанні космічного простору в мирних цілях від 25 січня 2008 р.

Науково-технологічне співробітництво та міжлюдські контакти

1.49. Угода про відновлення Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво від 7 жовтня 2003 р.

Фінансове співробітництво та технічна допомога

1.50. Загальні правила, що застосовуються до меморандумів про фінансування від 28 грудня 1994 р.

1.51. Меморандум порозуміння між Україною і Європейським Співтовариством від 15 червня 1995 р.

1.52. Меморандум про порозуміння між Україною та Комісією Європейських Співтовариств з питань виконання програм технічної допомоги в

сфері ядерної безпеки від 23 жовтня 1995 р.

1.53. Угода про співробітництво між Національним банком України та Європейським центральним банком від 25 травня 2004 р.

1.54. Гарантійна угода між Україною як Гарантом та Європейським співтовариством з атомної енергії як Кредитором стосовно Угоди про механізм надання позики, розмір якої в євро еквівалентний 83000000 (вісімдесят три мільйони) доларів США, для підвищення безпеки Енергоблока № 2 Хмельницької атомної електростанції та Енергоблока № 1.55. Рівненської атомної електростанції між Національною атомною енергогенеруючою компанією "Енергоатом" та Європейським співтовариством з атомної енергії від 29 липня 2004 р.

1.56. Фінансова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком (Україна - проект європейських доріг України) від 30 липня 2007 р.

1.57. Фінансова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком (Проект будівництва високовольтної повітряної лінії 750 кВ Рівненська АЕС - Київська) від 8 жовтня 2008 р.

1.58. Угода про фінансування від 5 грудня 2008 року (прим. – щодо програми дій з ядерної безпеки 2007 р.)

1.59. Фінансова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком (Розвиток системи водопостачання та водовідведення в місті Миколаїв) від 2 лютого 2010 р.

1.60. Договір між Україною та Європейським інвестиційним банком про співробітництво та діяльність Постійного представництва ЄІБ в Україні від 15 жовтня 2010 р.

Інше

1.61. Меморандум про взаєморозуміння між Держсортслужбою України та Бюро з сортів рослин Спільноти від 25 квітня 2005 р.

1.62. Меморандум про взаєморозуміння для започаткування Діалогу про регіональну політику та розвиток регіонального співробітництва між Міністерством регіонального розвитку та будівництва України і Європейською Комісією від 22 липня 2009 р.

- Акти законодавства України:

1.63. Декларація про державний суверенітет від 16 лип. 1990 р. № 55-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1990. – № 31. – Ст. 429.

1.64. Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1629-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367.

1.65. Про заходи щодо активізації євроінтеграційного прикордонного співробітництва : Указ Президента України від 19 груд. 2007 р. № 1236/2007 // Офіц. вісн. Президента України. – 2007. – № 38. – Ст. 1054.

1.66. Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : постанова Кабінету Міністрів України від 16 серп. 1999 р. № 1496 // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 33. – Ст. 1735.

1.67. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 21 листоп. 2002 р. № 228-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 3. – Ст. 12.

1.68. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 черв. 2004 р. № 1906-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – № 50. – Ст. 540.

1.69. Про підписання політичних положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Розпорядження Президента України від 19 берез. 2014 р. № 230/2014-рп // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 25. – Ст. 755.

1.70. Про ратифікацію Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами : Закон України від 10 листоп. 1994 р. № 237/94-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 46. – Ст. 415.

1.71.Угода про партнерство та співробітництво між Європейськими Співтовариствами, їх державами-членами і Україною // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 24. – Ст. 1794.

2. Підручники:

2.1. Европейское право. Право Европейского Союза и правовое обеспечение защиты прав человека: Учебник для вузов / Рук. авт. колл. и отв. ред. JI.M. Энтин. — 2-е изд., пересмотр, и доп. - М.: Норма, 2005. – 960 с.

2.2. Европейское право. Учебник для вузов / Под общ. ред. д. ю. н., проф. Л.М. Энтина. – М.: Издательство НОРМА, 2001. – 720 с.

2.3. Європейский Союз. Консолідовані Договори / Під ред. В.І. Муравйова. - К.: Port-Royal, 1999. — 206 с.

2.4. Кашкин С.Ю., Калиниченко П.А., Четвериков А. О. Введение в право Европейского Союза: Учебн. — 2-е изд., пересмотр, и доп. - М.: Эксмо, 2008. – 384 с.

2.5. Колосов Ю.М., Кривчикова Э.С., Саваськов П.В. Европейское международное право: Учебник. – М.: Международные отношения, 2009.

2.6. Конституційні акти Європейського Союзу. Частина І / Упорядник Г Друзенко і за заг. ред. Т. Качки. — К.: Юстиніан, 2005. - 512 с.

2.7. Муравйов В.І. Вступ до права Європейського Союзу: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К. : Київський університет, 2007. – 303с.

2.8. Ніццький Договір та розширення ЄС / Міністерство юстиції України. Центр порівняльного права / За наук. ред. С. Шевчука. - К: Логос, 2001. - 196 с.

2.9. Опришко В.Ф., Омельченко А.В., Фастовець А.Ф. Право Європейського Союзу. Загальна частина. — К.: КНЕУ, 2002. – 460 с.

2.10. Основи права Європейського Союзу: Нормативні матеріали / За заг. ред. М.В. Буроменського. — Харків: Яшма, 2005. - 236 с.

2.11. Право Європейського Союзу: Підручник / за ред. В.І. Муравйова. –

К.: Юрінком Інтер, 2011. – 704 с.

2.12. Суд Европейских сообществ. Избранные решения / Отв. ред. Л.М. Энтин. — М.: Норма, 2001. – 400 с.

2.13. Татам А. Право Європейського Союзу: Підручн. / Пер. з англійського. – К.: Абрис, 1998. – 424 с.

2.14. Топорнин Б.Н. Европейское право: Учебн. – М: Юристъ, 2001. – 455 с.

2.15. Хартли Т.К. Основы права Европейского Сообщества / Пер. с англ. – М., 1998. – 703 с.

3. Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

3.1. Право Европейского Союза: правовое регулирование торгового оборота: Учебн. пособ. / Под ред. В.В. Безбаха, А.Я. Капустина, В.К. Пучинского. – М.: Зерцало, 1999. – 400 с.

3.2. Право Європейського Союзу: Навчальний посібник / За заг. ред. Р. А. Петрова. – 2-ге вид. – К. : Істина, 2009. – 376 с

3.3. Шемятенков В. Г. Европейская интеграция : учеб. пособие / В. Г. Шемятенков. – М. : Междунар. отношения, 2003. – 400 с.

3.4. Гердеґен М. Європейське право / Пер. з німецької. - К.: «К.І.С.», 2008. - 528 с.

3.5. Дахно І.І. Право Європейського Союзу: англо-українсько-російський глосарій. — К. : Центр учбової літітератури, 2007. – 234 с.

3.6. Ильин Ю.Д. История и право Европейского Союза: Учебное пособие. – Х. Консум, 1998. – 155 с.

3.7. Магістерська програма "Європейське право": Навчальні та робочі програми дисциплін / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. — К., 2005. – 284с.

3.8. Марченко М.Н., Дерябина Е.М. Право Европейского Союза. Вопросы истории и теории. Учебное пособие. – М.: Проспект, 2010.

3.9. Основы права Европейского Союза: схемы и комментарии. Учебное пособие / Под ред. С.Ю. Кашкина. – М.: Юрайт, 2011.

3.10. Энтин Л.М. Право Европейского Союза. Новый этап эволюции: 2009–2017 годы. –М.: Аксиом, 2009.

3.11. Актуальные проблемы европейского права : [электронный ресурс] учеб. пособие / Л.М. Энтин, М.Л. Энтин, С.А. Трыканова, И.В. Орина. – 2-е изд., стереотип. – М. : Флинта; МПСИ, 2011. – 168 с.

3.12. Борута І., Чанишева Г.І. Трудове право ЄС: Навч. посіб. / Програма Tacis Європейського Союзу в Україні. — К. : ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, 2004. – 92 с.

3.13. Голік Ю. С., Войтенко А. В., Ілляш О. Е., Горб О. О., Шуліка А. О.. Законодавство Європейського Союзу у сфері охорони навколишнього середовища: навч. посіб. / Полтавський національний технічний ун-т ім. Юрія Кондратюка ; Полтавська держ. аграрна академія ; Агроекологічний центр ; Науково-технічний центр Полтавського відділення Інженерної академії України

; Екологічна рада Полтавщини. — Полтава : Оріяна, 2009. – 170 с.

3.14. Дмітрієв А.І. Муравьов В.І. Міжнародне публічне право: Навч.посіб / Відп. редактори Ю.С.Шемшученко, Л.В.Губерский - К.: Юрінком Інтер, 2000. – 640 с.

3.15. Ентін М.Л., Баймуратов М.О., Делінський О.А. Правовые основы внешней политики и политики в сфере обороны и безопасности ЕС: Навч. посібник / Програма Tacis Європейського Союзу в Україні ; Проект "Правничі студії в Україні: Київ та окремі регіони". — К. : ІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. – 218 с.

3.16. Кернз В. Вступ до права Європейського Союзу: Навч. посіб: Пер. з англ. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 381 с.

3.17. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: заснування та етапи становлення: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. – К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2001. – 448 с.

3.18. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. — К. : Центр учбової літератури, 2008. – 172 с.

3.19. Справа «Тихонов проти України» (Заява № 17969/09) : Рішення Європейського суду з прав людини від 10 грудня 2015 р. – Страсбург // Офіційний вісник України. – 2016. – № 37. – Ст. 1454.

4. Монографії та інші наукові видання:

4.1. Березовська І.А Правове регулювання відносин Європейського Союзу з асоційованими країнами: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун- т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 18 с.

4.2. Васильєва Н.Г. Право на цілісність особистості в праві Європейського Союзу: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2008. – 19 с.

4.3. Головко О. І. Функції та компетенція органів Європейського Союзу у сфері соціальної політики: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. – К., 2003. – 16 с.

4.4. Грицаєнко Л.Л. Інституційний механізм Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Грицаєнко Людмила Леонідівна; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – 19 с.

4.5. Десмонд Дайнен. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції : пер. з англ. М. Марченко / Десмонд Дайнен. – К. : “К.І.С.”, 2006. – 696 с.

4.6. Европейское сообщество : регулирование интеграционных процессов : монография / [Барановский В. Г., Гуяш Й., Гарай К. и др.; отв. ред. М. М. Максимова, Ю. В. Шишков, Т. Паланкаи]. – М. : Наука, 1986. – 272 с.

4.7. Європейська інтеграція України : політико-правові проблеми : монографія / [Горбатенко В. П., Бігун В. С., Башицький Ю. Л. та ін.; за ред. В. П. Горбатенко]. – К. : Юрид. думка, 2005. – 332 с.

4.8. Копійка В.В. Розширення Європейського Союзу та Україна:

монографія. – К.: Логос, 2008. – 352 с.

4.9. Костюченко Я.М. Правове регулювання співробітництва України і Європейського Союзу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Костюченко Ярослав Миколайович; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – 18 с.

4.10. Лозо В.І. Становлення і розвиток правових основ екологічної стратегії європейського союзу: монографія / Національна юридична академія ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2008. – 251 с.

4.11. Мартинов А. Ю. Спільна зовнішня та оборонна політика Європейського Союзу. (90-ті р.р. XX ст.- 10-ті р.р. XXI ст.). Погляд з України: монографія / Інститут історії України НАН України. – К. : Інститут історії України НАН України, 2009. – 262 с.

4.12. Микієвич М.М. Міжнародно-правові аспекти співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами: Монографія. – Львів: Видавничий центр Л НУ ім. Івана Франка, 2001. - 200 с

4.13. Муравйов В.І. Правові засади регулювання економічних відносин Європейського Союзу з третіми країнами (теорія і практика). – К: Академ-Прес, 2002. – 426 с

4.14. Посельский В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К.: Смолоскип, 2002. – 168 с.

4.15. Чубарьян А. О. Европейская идея в истории. Проблемы войны и мира / А. О. Чубарьян. – М. : Междунар. отношения, 1987. – 352 с.

4.16. Шебанов А. Н. Европейское объединение угля и стали / А. Н. Шебанов. – М.: Наука, 1968. – 208 с.

4.17. Шемятенков В.Г. Евро: две стороны одной монеты. – М., 1998. – 153 с.

4.18. Шенгенские соглашения // Кашкин С.Ю., Четвериков А.О. (сост.) - М., 2000. – 125 с.

4.19. Шендеровська А. В., Шендеровський А. Г.. Міжнародно-правові засади вступу України до Європейського Союзу: монографія / Академія муніципального управління. Юридичний факультет. – Умань : Уманське комунальне видавничо-поліграфічне підприємство, 2009. – 163 с.

4.20. Шишков Ю. В. Теории региональной капиталистической интеграции / Ю. В. Шишков. – М.: Мысль, 1978. – 220 с.

4.21. Шишков Ю. В. Формирование интеграционного комплекса в Западной Европе : тенденции и противоречия / Ю. В. Шишков. – М.: Наука, 1979. – 344 с.

4.22. Шнирков О.І., Копійка В.В., Муравйов В.І. Україна — Європейський Союз: економіка, політика, право: Монографія. — К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2006. – 268 с.

2. Допоміжна:

2.1. Беляев С. А. Европейское правовое пространство : обзор

западноевропейских концепций / С. А. Беляев // Правоведение. – 1990. – № 6. – С. 38–45.

2.2. Вишневський Л. ЄС + ЄАВТ = Європейська економічна зона / Л. Вишневський // Інформац. бюл. Представництва Європ. коміс. в Україні. Євробюлетень. – 2003. – Лют. – С. 7–9.

2.3. Волеводз А. Г. Европейская полицейская организация в свете Лиссабонского договора / А. Г. Волеводз // Уголов. право. – 2011. – № 2. – С. 114–120.

2.4. Головко О. І. Механізми адаптації законодавства європейських держав до правових стандартів Європейського Союзу / О. І. Головко // Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України : монографія / [Акуленко В. І., Андреасян Г. А., Білорицький Г. О. та ін.; за ред. В. Н. Денисова]. – К. : Юстиніан, 2006. – С. 551–568.

2.5. Гурка М. Розвиток законодавства з метою вступу.до ЄС: приклад Польщі // Український правовий часопис. – 1998. – № 2. - С 26-31.

2.6. Денисов В. Н. Право Європейського Союзу та правопорядок України : механізм взаємодії / В. Н. Денисов, В. І. Муравйов // Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України : монографія / [Акуленко В. І., Андреасян Г. А., Білорицький Г. О. та ін.; за ред. В. Н. Денисова]. – К. : Юстиніан, 2006. – С. 540–550.

2.7. Дзюбій О. Правові та інституційні засади співробітництва України та ЄС у сфері юстиції внутрішніх справ // Право України. - № 1. - 2006. – С. 136–139.

2.8. Ерпылева Н.Ю. Европейское банковское право: механизм правового регулирования банковской деятельности // Государство и право. - 1998. - № 3. - С. 71-81.

2.9. Жукова Т. С. Міжнародне співробітництво у сфері протидії незаконному обігу наркотичних засобів серед молоді України та Італії / Т. С. Жукова // Держава і право. Юрид. і політ. науки. – К., 2010. – Вип. 48. – С. 566–572.

2.10. Зеркаль О. В. Загальний нарис розвитку співробітництва між Україною та ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки / О. В. Зеркаль // Бюл. М-ва юстиції України. – 2011. – № 6. – С. 11–17.

2.11. Кашкин С. Основные положения новой Конституции для Европы / С. Кашкин, А. Четвериков // Рос. юстиция. – 2004. – № 6. – С. 53–59.

2.12. Ковальова О. Зближення законодавства Європейського Союзу з правовими системами держав – кандидатів на вступ до ЄС / О. Ковальова // Право України. – 2003. – № 9. – С. 138–142.

2.13. Костенко М.Л., Лавренова Н.В. ЕС после Маастрихта: федерация, конфедерация или международная организация? // Государство и право. - 1994. – № 4. – С. 105–113.

2.14. Кубієвич С. П. Деякі аспекти підходу Організації з безпеки і співробітництва в Європі до боротьби з міжнародним тероризмом / С. П. Кубієвич // Держава і право. Юрид. і політ. науки. – К., 2007. – Вип. 36. – С. 540–549.

2.15. Микієвич М.М. Правове врегулювання етапів співробітництва між Україною та Європейським Союзом // Держава і Право. - 1997. - № 1. - С 128-132.

2.16. Овчаренко О. М. Європейський ордер на арешт – нова форма міжнародного співробітництва у сфері протидії організованій злочинності / О. М. Овчаренко // Питання боротьби зі злочинністю. – Х., 2009. – Вип. 17. – С. 162–170.

2.17. Паньков В. С. Общеевропейское экономическое пространство : возможности и перспективы / В. С. Паньков // Мировая экономика и междунар. отношения. – 2003. – № 3. – С. 24–30.

2.18. Перепьолкін С. М. Конституція для Європи як джерело митного права ЄС / С. М. Перепьолкін // Економічна безпека держави в умовах інтеграції до світового співтовариства : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 24-25 листоп. 2005 р.). – Д. : Акад. мит. служби України, 2005. – С. 192–193.

2.19. Перепьолкін С. М. Міжнародне співробітництво України та Європейського Союзу в галузі митної справи / С. М. Перепьолкін // Митна справа. – 2006. – № 6. – С. 23–26.

2.20. Петров Р. А. Поняття “acquis communautaire” у праві Європейського Союзу / Р. А. Петров // Право України. – 2003. – № 9. – С. 142–146.

2.21. Петров Р.А. Конституція Європейського Союзу – відправна точка нової ери сучасного конституціоналізму// Правничий Часопис Донецького Університету. – 2005. – № 1(13). – С 71–76.

2.22. Петров Р.А. Пряма дія та труднощі механізму застосування права Європейського Союзу // Правничий Часопис Донецького Університету. – 1997. – № 1. – С 23–27.

2.23. Петров Р.А., Хеліон К. Зближення законодавства в контексті програми "Широка Європа" між ЄС та Україною // Правничий Часопис Донецького Університету. – 2007. – № 2(18). – С 142-148.

2.24. Приянчук І. Місце України у формуванні європейського правового простору // Право України. – 1998. – № 7. – С 68-71

2.25. Степаненко К.В. Загальні конституційні принципи взаємодії правоохоронних органів України і країн Європейської Співдружності // Науковий вісник Дніпропетровського юридичного інституту МВС України. – 2001, № 2(5). – С. 188 – 192.

2.26. Хорольський Р. Б. Судовий прецедент як джерело права Європейського співтовариства // Проблеми законності. – Вип. 39. – Харків: Національна юридична академія України, 1999. – С 204-210.

2.27. Хорольський Р. Б. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами 1994 року як джерело права Європейського співтовариства // Вісник Академії правових наук України. – 2006. - № 4. – С 198-207.

3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Представництво України при Європейському Союзі[Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu

2. Асоціація європейських досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.aes.org.ru

3. Офіційна інтернет-сторінка Ради Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.coe.int

4. Академія европейського права (м. Трір) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.era.int

5. Московська державна юридична академія, кафедра права ЄС, Центр права ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.eulaw.edu.ru -

6. База даних права ЕС EUR [Електронний ресурс]. – Режим доступу:www.eur-lex.europa.eu –lex.

7. Европейський університет (м. Флоренція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iue.int.

8. Представництво ЄС в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm

9. Урядовий портал. Європейська інтеграція. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=223232893 &cat_id=223222962

10. Комісія ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/

11. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/.

12. Офіційний сайт Європейської поліцейської агенції (Європол) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.europol.europa.eu/.

13. Рада Міністрів ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consilium.europa.eu/

14. Європейський Парламент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.europarl.europa.eu/

15. Економічний та Соціальний Комітет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www. eesc.europa.eu/

16. Суд Правосуддя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.curia.europa.eu/

17. Європейський Центральний Банк — Європейський Монітарний Институт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ecb.eu/

18. Євро-Омбудсмен [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ombudsman.europa.eu/

19. Європейський Офіс гармонізації Спільного Ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http:// oami.eu.int/

20. Євростат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/

21. Офіційний сайт Європейської поліцейської агенції (Європол) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.europol.europa.eu/.

22. www.rada.gou.ua. - офіційний сайт Верховної Ради України
23. www.yandex.ru - сайт пошуковий
24. www.yahoo. com - сайт пошуковий
25. www.rambler.ru - сайт пошуковий
26. www.google.com - сайт пошуковий
27. www.meta – ukraine. com – сайт пошуковий